

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.III.30.086/2025/13.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Lázár Zsigmond Ügyvédi Iroda cím2

1. ajtó; ügyintéző: dr. Lázár Zsigmond ügyvéd)

Az alperes: alperes1

cím3

Az alperes képviselője: Dr. Fekete Bálint Ügyvédi Iroda cím4

I./3.; ügyintéző: dr. Fekete Bálint ügyvéd)

A per tárgya: kötbér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.298/2024/10-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság 17.G.22.027/2023/33. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 304.800 (háromszáznégyezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek között 2020. június 26-án alvállalkozási szerződés jött létre egy családi ház talajvíz és -nedvesség elleni szigetelési munkái elvégzésére. Az alperes e szerződés szerinti vállalását elvégezte, a kibocsátott 1.168.700 forint és 1.610.000 forint összegű számláit a felperes kiegyenlítette.

[2] Ezt követően 2021. január 11-én az alperes és a felperes között 2021. január 11-én egy alaki hibás másik alvállalkozási szerződés (a továbbiakban: szerződés) is létrejött

ugyanazon ingatlan további szigetelési munkáira. Ennek alapján az alperes a lapostető hő- és vízszigetelését, a falak vízszigetelését, a garázs és bejárati ajtó előtti földem szigetelését vállalta azzal, hogy a fentiekben túlmenő munka pótmunka, amely külön írásbeli megrendelés alapján végzendő. Az alvállalkozó a pótmunka díjáról ajánlatot ad, amit írásban kell elfogadni.

[3] A szerződés 7.1 pontja alapján az alperes a munkákat legkésőbb 2021. március 15-ig volt köteles I. osztályú minőségben teljesíteni. A szerződés 7.3 pontja szerint az alperes „késedelmes teljesítése esetén – ha a késedelmes teljesítés egyértelműen és bizonyítottan az alvállalkozó hibájából adódik – a késedelmi kötbér napi mértéke: 100.000 forint/nap, maximum a szerződésben rögzített alvállalkozói díj 30%-a. A késedelmi kötbért a megrendelő az esedékes számlával szemben beszámítással jogosult érvényesíteni.” Az elvégzett munka akkor minősül teljesítettnek, ha a műszaki átadás-átvételkor megállapítják, hogy a műszaki tartalomban szereplő munka megvalósítása I. osztályú minőségben megtörtént és a létesítmények a szerződésben rögzített feltételeknek megfelelnek.

[4] A szerződésben a felek megállapodtak, hogy „a vállalkozót a 3. sz. mellékletben (árazott költségvetés) foglalt összegű fix átalány vállalkozói díj illeti meg”. Az árazott költségvetés szerint az alvállalkozói díj összege (pótmunkák nélkül) 23.433.009 forint volt, ebből 16.609.657 forint az anyag- és 6.823.352 forint a munkadíj.

[5] Az alperesnek olyan szerződéspéldány állt rendelkezésére, amelyet a felperes nevében K. Gy. írt alá; a felperes szerződéspéldányán az alperes képviselőt ellátó D. T. aláírásbélyegzője található. A két szerződés tartalma egymással megegyezik, és azonos abban is, hogy azt az alperes részéről névbélyegző használatával írták alá.

[6] Az alperes 2021. január 14-én a munkavégzést megkezdte és 2021. március 5. napjára a lapostető szigetelési munkái elkészültek, azokat a megrendelői termódosítások miatt nem zárták le. Az alperes 2021. március 4-én árajánlatot küldött a felperesnek a szerződésben nem szereplő pótmunka elvégzésére, ami termódosítás miatt vált szükségessé (garázs-földem kivágása, attika konstrukció módosulása, tetőablakok beépítése, összesen 1.506.138 forint ellenében). A pótmunkákról a felek írásban szerződést nem kötöttek. Az alperes 2021. augusztus 6-ig a szerződés tárgyát képező munkák túlnyomó részét elvégezte, ezt követően az építési területen már nem végzett tevékenységet.

[7] A megrendelő a felperestől 2021. december 6-án átvette az ingatlant. A felperes 2021. december 21-én kiállította a jótállási jegyet, az ingatlan szigetelésével kapcsolatban a jótállásra jogosult részéről igényérvényesítés nem történt.

[8] Az alperes az alvállalkozói díjról 8.500.000 forint és 5.908.717 forint összegű számlákat állított ki, ezeket a felperes kiegyenlítette. Az alperes további, 3.295.592 forint összegű alvállalkozói díj-követelését azonban a felperes nem teljesítette, és nem fizette meg a pótmunkákról 1.939.638 forint és 4.131.400 forint összegben kiállított számlákat sem, a követelt összeggel szemben 2022. február 4-én beszámítási kifogást terjesztett elő.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:186. § (1) bekezdése, és a vállalkozási szerződés 7.3. pontja alapján 7.029.903 forint késedelmi kötbér és kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Állította, hogy az alperes a szerződésben vállaltakat a kikötött határidőben I. osztályú minőségben nem teljesítette, 165 nappal a teljesítési határidőt követően sem fejezte be a munkálatokat, így a maximális összegű kötbér fizetésére köteles.

[10] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a kötbér összegének mérséklését kérte. A Ptk. 6:89. § (4) bekezdése alapján előterjesztett érvénytelenségi kifogásában arra hivatkozott, hogy a kötbért írásban nem kötötték ki, ezért a kötbérmegállapodás a Ptk. 6:7. § (1)-(2) bekezdése alapján érvénytelen. Azzal is érvelt, hogy az eredetileg vállalt munkafeladatait határidőben elvégezte, az ezt követően elvégzett munkálatok kizárólag pótmunkák voltak. Az alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben 9.366.630 forint – az általa kiállított, a felperes által ki nem egyenlített számlákban szereplő – alvállalkozói díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

[11] A felperes az alperes viszontkeresetével szemben előterjesztett érdemi ellenkérelmében annak elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 8.333.493 forintot és késedelmi kamatait. Az ezt meghaladó viszontkeresetet, valamint a keresetet elutasította.

[13] Határozatának indokolása szerint a peres felek között 2021. január 11. napján létrejött alvállalkozási szerződés az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX.15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ÉpkiVr.) 3. § (1) bekezdés *a)* pontjában foglalt kötelező írásbeliség megsértése miatt érvénytelen. Rögzítette, hogy a felperesnél a saját ügyvezetőjének aláírásával és az alperes ügyvezetője aláírásbélyegzőjének használatával készült szerződéspéldány, az alperesnél pedig a cégjegyzési joggal nem rendelkező felperesi projektmenedzser aláírásával és az alperesi ügyvezető aláírásbélyegzőjével ellátott példány található. Megállapította, hogy az álképviselőnek minősülő projektmenedzser jognyilatkozatát a felperes ügyvezetője jóváhagyta azzal, hogy maga is aláírta a mindenben megegyező szerződést, ugyanakkor az alperesi „aláírás” mindkét példányon aláírásbélyegző használatával történt. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes törvényes képviselőjének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 325. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján a szerződést alá kellett volna írnia, ami tényleges fizikai aláírást jelenthetett volna, vagy az aláírás a Pp. 325. § (1) bekezdés *f)*, *g)* vagy *h)* pontja alapján hitelesített elektronikus okirat formájában történhetett volna meg. E rendelkezésnek nem felel meg, ha az ügyvezető aláírásbélyegzőjével lepecsételt okiratot digitalizálnak, és azt e-mailben visszaküldik a szerződő partner részére, a szerződés ezért nem minősül írásba foglaltnak.

[14] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az alperes a szerződésben foglaltakat teljesítette, az ingatlant a felperes a megrendelőnek 2021. december 6-án birtokba adta. Az alperesi teljesítés azonban a kötbérikötés alaki hibáját a Ptk. 6:94. § (1) bekezdése értelmében nem orvosolta, magát a kötbért ugyanis az alperes nem fizette meg. Megjegyezte, hogy a kötbérmegállapodásra az Épkivr 3. § (1) bekezdése mellett a Ptk. 6:186. § (2) bekezdését is alkalmazni kell, mely szerint kötbérfizetési kötelezettséget csak írásban lehet érvényesen vállalni.

[15] Az elsőfokú bíróság az alperes által nem vitásan elvégzett munkák anyag- és munkadíját összesen 20.502.572 forintban, az elvégzett pótmunkák ellenértékét 1.939.638 forintban állapította meg. Az alperest így megillető 22.442.210 forintból levonva a felperes által teljesített összegeket a meg nem fizetett alvállalkozói díj 8.333.493 forint.

[16] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – részben eltérő indokolással – helybenhagyta.

[17] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a peres felek közötti szerződés az Épkivr. 3. § (1) bekezdésében előírt kötelező írásbeliség megsértése miatt érvénytelen. A felperes fellebbezésében alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el az aláírásbélyegzőt az alperes aláírásaként. A másodfokú bíróság mindenben osztotta az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 6:94. § (1) bekezdésén alapuló álláspontját is. Rámutatott, hogy a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség, a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli. Ezért alaptalanul sérelmezte a felperes azt, hogy az alperes csak a per során hivatkozott az írásbeliség hiánya miatt a szerződés érvénytelenségére. A kötbérikötés érvénytelenségére figyelemmel a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásából a kötbérfizetési kötelezettség kimentésére, valamint a kötbér mérséklésére vonatkozó okfejtést.

[18] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a viszontkeresetre vonatkozó döntésével is egyetértett. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem vitatta, hogy az alperes a kivitelezési tevékenységét teljesítette, csak késedelemre, a készre jelentés és az átadás hiányára hivatkozott. A késedelemnek azonban legfeljebb a kötbérfizetési kötelezettség körében lett volna jelentősége, de kötbért a felek érvényesen nem kötöttek ki. Rámutatott arra is, hogy a felperes a fellebbezésében sem vitatta határozott formában az alperes viszontkeresetének összecszerűségét, valamint az elsőfokú bíróságnak a viszontkereset összecszerűsége körében tett megállapításait sem.

[19] Az elsőfokú eljárásban a másodfokú bíróság nem talált olyan eljárási szabálysértést sem, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna. Tévesek ítélte a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésének megsértésére történt felperesi hivatkozást is.

[20] Rámutatott, nem ad alapot a hatályon kívül helyezésre az sem, hogy a felperes szerint az elsőfokú ítélet indokolása „nem tartalmazza annak megállapítását, hogy az alperes felróhatóan, a Ptk. alapelveivel ellentétesen járt el”. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a fellebbezésben hivatkozott körülmények – az aláírásbélyegző több éves használata, a Ptk. 1:4.

§ (1)-(2) bekezdésének, a Ptk. 1:3. §-a szerinti jóhiszeműség és a tisztesség elvének, a Ptk. 6:62. §-ában rögzített együttműködési kötelezettségnek az állított megsértése – legfeljebb kártérítés jogcímén előterjesztett igény elbírálása során lettek volna vizsgálhatók, az alaktság megsértése miatti semmisség körében nem bírnak relevanciával.

[21] Hangsúlyozta végül, hogy az elsőfokú bíróság részéről a tényállás megállapítása során okszerűtlen mérlegelés nem volt megállapítható, a megállapított tényekből eltérő jogi következtetés nem volt levonható.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[22] A felperes – a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemmel együtt előterjesztett – felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a keresetének helyt adó és viszonykeresetetet teljes egészében elutasító ítélet meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte.

[23] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. §-át és 346. §-át, valamint jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.337/2015/5., Pfv.20.069/2017/5. és Pfv.22.400/2016/5. számú határozataitól. Előadta, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében foglaltakat a felülvizsgálati kérelem elbírálása során is kéri figyelembe venni.

[24] Érvelése szerint a jogerős ítélet „megalapozatlan, okszerűtlen és logikai ellentmondásokat tartalmaz, valamint az eljáró bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének”. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság alapvetően csak visszautalt az elsőfokú ítélet megállapításaira, és „olyan iratellenes megállapításokat tett, illetve téves jogkövetkeztetést vont le a tényállással kapcsolatban, amely miatt ítélete jogszabálysértő”.

[25] Előadta, hogy nem azt sérelmezte, hogy az aláírásbélyegző használata nem fogadható el aláírásként. Azt kifogásolta ugyanis, hogy az „elsőfokú bíróság jogszabályellenesen, kizárólag az aláírásbélyegző, mint aláírásként nem elfogadható részletkérdésre alapítva ítélte meg a teljes tényállást és döntötte el a jogvitát. Tehát az elsőfokú bíróság semmilyen szempontból nem mérlegelte a szerződés megkötésekor, a szerződés teljesítésekor és megszűnésekor fennállt tényállapotot.” A felperes arra is hivatkozott, hogy a jogerős ítélet megállapításával szemben a jogvita során vitássá tette az alperes teljesítését is, a másodfokú bíróság ezért „okszerűtlenül” és helytelenül értelmezte a fellebbezését.

[26] A felperes azt nem vitatta, hogy a „semmisségre való hivatkozás határidő nélkül lehetséges”. Érvelése szerint azonban a bíróságok feladata éppen az, hogy a tényállást teljes egészében, átfogóan, valamennyi körülményt figyelembe véve értelmezzék, ne csupán egyetlen szempont alapján. Fenntartotta, hogy az alperes rosszhiszeműen járt el, amikor bár nyomban, a szerződés aláírását követően tudomást szerzett – az aláírásbélyegző használata miatt – a szerződés érvénytelenségéről, erről a felperest nem értesítette, és a szerződéses feladatok teljesítését megkezdte, számlát állított ki, a vállalkozói díjat és annak teljesítését elfogadta. Amikor pedig szerződésszegése miatt vele szemben pert kezdeményeztek, a

kötelezettségei alóli mentesülése érdekében hivatkozott egy olyan körülményre, amelyről már évekkal korábban tudomása volt.

[27] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában semmilyen módon nem értékelte, hogy az alperes a kötbérkötelezettséget, bár arról tudomása volt, nem vitatta, a kötbért kifejezetten vállalta, annak szankciós jellegét elfogadta. A felperes ezzel kapcsolatban a jóhiszeműség és a rendeltetésszerű joggyakorlás elvét hangsúlyozta. Mindezek alapján indokoltnak tartotta a „bizonyítékok felülmérlegelését”, mert a „jelen ügyben eljáró bíróságok kizárólag egyenként, és nem összességében értékelték a bizonyítékokat”, kizárólag az aláírásbélyegző és az aláírás fogalmának jogértelmezési kapcsolatát vizsgálták, anélkül, hogy jelentőséget tulajdonítottak volna az alperes felróható, jogszabályellenes magatartásának.

[28] A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet jogkérdésben azért tért a Kúria Pfv.20.337/2015/5. számú határozatától, mert „a perbeli tényállásban az alperes, egyezően az idézett kúriai határozattal, akként kíván szabadulni egy általa vállalt kötelezettség alól, hogy saját felróható magatartására, adminisztrációs problémákra hivatkozik”. A Kúria a hivatkozott határozatában rögzítette azonban, hogy a gazdasági folyamatok kiszámíthatatlanságát okozza, amennyiben egy jogalany a saját működésbeli problémáira hivatkozva mentesülhet a vállalt kötelezettségei alól. A felperes ugyanezen indokok mentén állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.069/2017/5. és Pfv.22.400/2016/3. számú határozataitól is. Ez utóbbiak szerint ugyanis a felróhatóság egy olyan további mérlegelési szempont, amelynek figyelmen kívül hagyása ellentétes mind a jogalkotói céllal, mind a jogszabályok értelmezésével.

[29] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A Kúria előrebocsátja, hogy az értékhatárkorlát szabály nem zárta ki az ügyben a felülvizsgálatot a Pp. 408. §-a szerint, és a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet érdemben helybenhagyta ugyan, de részben eltérő indokolás mellett. Ezáltal a felperesnek a Pp. 408. §-a alapján engedélyezés iránti kérelmet sem kellett előterjesztenie, annak elbírálását ezért a Kúria mellőzte, a felülvizsgálati kérelem érdemben volt vizsgálható.

[31] Rámutat továbbá, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, a felülvizsgálati eljárás nem egyenes folytatása a jogerősen lezárt pernek. Tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia, mégpedig a Pp. 413. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott tartalommal.

[32] A felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban kiemeli azt is, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától a fél, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire az

ítélet rendelkezést tartalmaz, az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással kérheti. A Pp. 413. § (1) bekezdésének *b)* pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárásjogi, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.

[33] Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozattal a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintett, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben írtak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre hivatkozása indokát ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

[34] Az előzőekből következő alapvető elvárás a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a jogerős ítélet indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. Emiatt nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával [Kúria Pfv.20.844/2019/4. (BH 2020. 331.)]. A felülvizsgálati kérelemben ezért az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.20.797/2016/11. (BH 2017. 232.)]. Emellett a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi nyilatkozatokra történő utalás [Kúria Pfv.20.301/2015/6. (BH 2015. 307.)]. A Pp. 412. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem is önálló, egymástól különböző kérelmek (Kúria Pfv.20.116/2025/2.), olyan beadványok, amelyek benyújtási helyét, határidejét és tartalmát a Pp. külön-külön szabályozza. A felülvizsgálati kérelem tartalma nem vehető figyelembe a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem kötelező tartalmi elemeinek teljesítéseként, mint ahogy utóbbi sem alkalmas a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányainak pótlására (Kúria Gfv.30.116/2023/2.). Ebből következően a felülvizsgálati kérelmet a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak figyelembevétele nélkül kell elbírálni (Kúria Pfv.20.272/2025/12.). A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet tekintetében előadott hivatkozások és indokok vizsgálhatók [Kúria Gfv.30.523/2017/6. (BH 2018. 113.)].

[35] A Kúria a kifejtettek alapján hangsúlyozza azt is, hogy – amint arra már az előzőekben utalt – a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés]. A Kúria következetes gyakorlata szerint a jogerős ítélet csak olyan kérdésben, olyan jogi állásponttal összefüggésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.20.797/2016/11., megjelent: BH 2017.232. szám alatt is, Gfv.30.373/2022/4., Pfv.20.179/2023/9., Pfv.20.722/2024/4.). Új tény, bizonyíték nem jelölhető meg a felülvizsgálati kérelem alapjaként (Kúria Pfv.20.670/2022/5.). A felülvizsgálati kérelmet nem lehet olyan új körülményre alapítani, amelyre a fél az első- és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott. A felülvizsgálati kérelemben nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott, és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat nem tartalmazott döntést (Kúria Pfv.20.640/2023/8.).

[36] A kifejtetteknek megfelelően a Kúria nem vizsgálta, vizsgálhatta érdemben a felülvizsgálati kérelem hivatkozását, visszautalását a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem tartalmára, az abban meg tett nyilatkozatokra, a felülvizsgálati kérelmet az adott esetben is a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak figyelembevételével, önállóan kellett elbírálni.

[37] A Kúria a jogerős ítéletet a fentiek figyelembevételével a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő, és jogkérdésben nem is tér el a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kúriai határozatoktól.

[38] A felperes felülvizsgálati kérelmében támadta a jogerős ítéletet azért is, mert álláspontja szerint az alperes felróhatóan járt el, ezért a vállalt kötelezettsége alól nem szabadulhat. E hivatkozásaikhoz kapcsolódóan azonban konkrét és megsértettnek állított anyagi jogszabályi rendelkezést egyáltalán nem jelölt meg, így e hivatkozásával adekvát módon a Ptk. 1:4. § (2) bekezdését sem. A felülvizsgálati kérelemnek ez a tartalmi hiányossága, a vonatkozó jogszabálysértés fentiek szerinti megjelölésének elmaradása viszont – a korábban kifejtetteknek megfelelően – kizárta a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát ebben a részében, vagyis érdemben nem volt vizsgálható, hogy az alperes esetleges felróhatóan magatartása milyen kihatással lehetett volna a kereset érdemi elbírálására.

[39] A felperes a felülvizsgálati kérelmében kizárólag eljárási szabályok megsértését állította, amelyek azonban a Pp. 406. § (1) bekezdése és 424. § (1) bekezdése értelmében csak akkor adhatnak alapot a felülvizsgálattal támadott határozat hatályon kívül helyezésére, ha lényegesen kihatottak az ügy érdemi elbírálására. A Kúria megítélése szerint a per során a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértés nem történt az alábbiak miatt.

[40] A felperes eljárási szabálysértésként elsőként arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelése alapján – a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésével – jutott arra a következtetésre, hogy az aláírásbélyegző használata miatt a perbeli szerződés nem felel meg az írásbeliség követelményének, továbbá tévesen foglalt állást az alperesi teljesítés mértékét illetően is.

[41] A felülvizsgálati kérelem e hivatkozásait tekintve azonban nem adekvát a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal, az nem a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben tartalmaz érvelést, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelemben kifogásolt kérdésekben a másodfokú bíróság nem a bizonyítékok értékelésével foglalt állást. Az első kérdés ugyanis, vagyis annak megítélése, hogy a perbeli, egyébként írásban rögzített kötbérmegállapodás az aláírásbélyegző használatára tekintettel megfelel-e az írásbeliség követelményének, írásba foglaltnak minősül-e, nem ténykérdés, hanem a tényekből levont jogi következtetést jelent, így az anyagi jogi jogkérdések körébe tartozik. A konkrét esetben a szerződés megkötésének tényleges körülményei, az aláíró felek személye, az általuk alkalmazott aláírás módja, technikája az, ami ténynek minősül és bizonyírássra szoruló ténykérdés, az írásbeliség követelményének a megítélése már jogi értékelés eredménye.

[42] A jelen perben a releváns anyagi jogkérdést illetően jelentőséggel bíró történeti tények a másodfokú eljárásban nem is voltak vitatottak. Így nem volt vitás, hogy a perbeli vállalkozói szerződést a felek milyen folyamat során kötötték meg, azt konkrétan mely személyek „írták alá”, milyen módon vagy technikával. A felülvizsgálati kérelemben megsértettként megjelölt Pp. 279. § (1) bekezdése a tényállás megállapításához szükséges bizonyítás eredményének a mérlegelését szabályozza. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben azonban a jelen ügyben a másodfokú bíróság ténylegesen nem a bizonyítás eredményének mérlegelésével történt ténymegállapításra figyelemmel utasította el a keresetet. A másodfokú bíróság a felperes és az alperes által előadott, a fentiek szerint önmagában nem is vitás tényeket az anyagi jogszabály, azaz a perben alkalmazandó, és a jogerős ítéletben hivatkozott anyagi jogi szabályok alapján értékelve jutott arra az anyagi jogi következtetésre, hogy a felek között a kötbérmegállapodás az Épkivr. 3. § (1) bekezdésében és a Ptk. 6:186. § (2) bekezdésében előírt írásba foglalás, valamint az alperesnek a kötbérre kiterjedő önkéntes teljesítése hiányában érvénytelen, ezért nem érvényesíthető a kereseti igény. Mindezekből következően a felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul állította a Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését. A felülvizsgálati kérelemben e körben tartalmilag sérelmezettek alapján pedig az anyagi jogi következtetések helyességét, mint a per érdemére tartozó anyagi jogi jogkérdést a Kúria – az adekvát anyagi jogi jogszabálysértés megjelölésének az elmaradása miatt – érdemben nem vizsgálhatta.

[43] A Kúria rámutat, az eljáró bíróságok a viszontkereset alapját képező alperesi teljesítést, annak mértékét szintén nem a bizonyítékok mérlegelésével határozták meg, hanem az ítéletek indokolásából kitűnően az alperes ügyvezetőjének a felperes által kétsésgbe nem vont nyilatkozatai, azaz nem vitatott tényelőadása alapján. A felperes felülvizsgálati kérelmében e körben valójában szintén nem a bizonyítékok mérlegelését támadta, hanem arra kívánt hivatkozni, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a viszontkeresetre tett nyilatkozatát és e körben a fellebbezésében foglaltakat is. Ebből következően pedig szerinte a fellebbezésében előadottakat tévesen minősítette a másodfokú bíróság úgy, hogy nem vitatta az alperes teljesítését, emiatt pedig tévesen adott helyt a viszontkeresetnek is. E hivatkozásához kapcsolódóan azonban a felperesnek a felülvizsgálati kérelme eredményességéhez – a felülvizsgálati eljárás ismertett sajátosságai miatt – a jogerős ítélet ez okból történő jogszabálysértő voltát konkrét és adekvát jogszabályi hivatkozással kellett volna alátámasztania. A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott fenti eljárási okok miatt a Pp. 2. §-ára, 110. § (3) bekezdésére, 266. § (1) bekezdésére, illetve 342. §-ára hivatkozással lett volna támadható. A Pp.-nek a felülvizsgálati kérelemben e körben hivatkozott 279. § (1) bekezdése, amely a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozik, nem volt megfeleltethető sem a felülvizsgálati kérelemben szövegesen is

hivatkozott eljárási szabálysértéseknek, sem a jogerős ítélet indokolásában foglaltaknak. A felperes tehát a felülvizsgálati kérelmében az előadott eljárási jogszabálysértéssel adekvát eljárásjogi jogszabályi rendelkezést nem jelölt meg. A felülvizsgálati kérelemnek ez a tartalmi hiányossága pedig – a korábban kifejtetteknek megfelelően – kizárta a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát ebben a kérdésben is. Ezért érdemben szintén nem volt vizsgálható, hogy ez eljárási bíróságok helytállóan minősítették-e felperes viszontkeresetre tett nyilatkozatait, és ennek alapján helytállóan állapították-e meg az alperesi teljesítés mértékét, terjedelmét.

[44] Alaptalanul állította a felperes a Pp. 346. § (5) bekezdésének a megsértését is. A jogerős ítélet indokolása érthető és kimerítő indokát adja annak, hogy a másodfokú bíróság megítélése szerint a konkrét esetben a felek közötti kötbérmegállapodás miatt nem felel meg az írásba foglalás követelményének, és miért érvénytelen az alperes kötbérre kiterjedő önkéntes teljesítésének hiánya miatt. Ugyanez megállapítható a viszontkereset elbírálása körében is. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a jogerős ítélet a [167] bekezdésében maradéktalanul tartalmazza azt is, hogy a másodfokú bíróság a felperes alapvető hivatkozásait a jogvita érdemi elbírálása körében milyen jogi okból tartotta érdektelennek. A Kúria megítélése szerint ezért a jogerős ítélet indokolása nem szenved olyan tartalmi hiányosságban, amely az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértést jelentene, az indokolás megfelel a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltaknak.

[45] Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza azt is, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségére nézve számos alkotmánybírósági határozat állást foglalt már. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

[46] A felperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott végül arra is, hogy a jogerős ítélet a megjelölt kúriai határozatokól jogkérdésben eltér. E körben előre kell bocsátani, hogy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre alapított felülvizsgálati kérelemben eredménnyel csak olyan precedenshatározat hivatkozható, amelynek a jogerős ítélettel való összevethetősége a ténybeli alap és az elbírált jog tekintetében megállapítható.

[47] A Kúria hangsúlyozza, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdés második fordulatára alapított felülvizsgálati támadásnak alapvető és kötelező tartalmi kelléke annak a jogkérdésnek az egyértelmű megjelölése, bemutatása, amelyben a felperes álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet a megjelölt kúriai precedenstől eltér. Ehhez képest a felperes absztrakt formában meg sem fogalmazta azt a jogkérdést, amelynek tekintetében az általa hivatkozott eltérés egyáltalán vizsgálható, megállapítható lenne.

[48] A felperes felülvizsgálati kérelmében előadottakból a Kúria releváns jogkérdésként azt tudta azonosítani, hogy a felperes álláspontja szerint a szerződésnek a kötelező alaktság (írásbeliség) hiánya miatti érvénytelenségére nem hivatkozhat alappal az, aki az érvénytelenséget felróhatóan maga idézte elő, mert ilyen esetben nem mentesülhet az érvénytelen szerződésben vállalt kötelezettsége alól.

[49] A felperes által hivatkozott referenciahatározatok azonban ilyen jellegű megállapítást egyáltalán nem tartalmaznak. A Pfv.22.400/2016/5. számú határozat tárgya nem is szerződés érvénytelensége volt, hanem egy bérleti szerződés felmondásának a jogellenessége. A Pfv.20.069/2017/5. számú határozattal befejezett ügyben a felperes egy tartalmilag a házastársi közös vagyon megosztásáról rendelkező szerződés érvénytelenségét állította ugyan a keresetében, de nem a kötelező alaktság hibája miatt, hanem uzsorára, feltűnő értékaránytalanságra és jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással, és az előzőekben említett jogkérdés ott sem merült fel. A Pfv.20.337/2015/5. számú határozat alapjául szolgáló ügyben pedig a peres felek nem is hivatkoztak a perben szereplő szerződés érvénytelenségére, hiszen a kereset szerződés teljesítésére irányult, míg az alperes védekezése abban merült ki, hogy szerződéses kötelezettsége teljesítését állította, de érvénytelenségi kifogása nem volt. A fentiek alapján a megjelölt referenciahatározatokban fel sem merült a felperes jelen felülvizsgálati kérelmében azonosítható módon hivatkozott jogkérdés, azt alátámasztó vagy annak megfelelő jogi érvelés. A Kúria megítélése szerint ezért – az egymástól alapvetően eltérő tényállásokból, és az ügyekben felmerült eltérő jogkérdésekből következően – fogalmilag kizárt, hogy a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet jogkérdésben eltért volna a megjelölt kúriai precedensektől.

[50] Mindezek mellett a Kúria megjegyzi azt is, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt három kúriai határozat mindegyikében az eljáró bíróságok a jogvitát – az adott perekben érintett szerződések megkötésének időpontjára figyelemmel – nem is a Ptk., hanem még a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) szabályai szerint döntöttek el. Emiatt is kizárt tehát, hogy e határozatoktól a jogerős ítélet a felvetett jogkérdésben eltérhetett volna.

[51] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, és az ott hivatkozott kúriai határozatoktól a jogkérdésben való eltérés sem állapítható meg. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[52] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2004. (XII. 9.) IM. rendelet 2. § (1) bekezdése alkalmazásával és a hivatkozott megbízási szerződés figyelembevételével – áfával növelt összegben felszámított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[53] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[54] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

A döntés elvi tartalma

I. A jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelemben ezért egyrészt konkrétan meg kell jelölni a megsértett jogszabályhelyet, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körül kell írni, és az arra vonatkozó jogi álláspontját a félnek ki kell fejtenie, vagyis ismertetnie kell a jogszabálysértésre hivatkozása indokait. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben.

II. A felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, alapvető elvárás ezért a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a jogerős ítélet indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. Nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely a jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával.

III. A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre alapított felülvizsgálati kérelemben eredménnyel csak olyan precedenshatározat hivatkozható, amelynek a jogerős ítélettel való összevethetősége a ténybeli alap és az elbírált jog tekintetében megállapítható.

Budapest, 2025. november 18.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró